

2025/1014

2025.5.26.

A BIZOTTSÁG (EU) 2025/1014 HATÁROZATA

(2025. május 16.)

a Spanyol Királyság számára az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet és az (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseitől a Baleár-szigetek tekintetében való eltérés engedélyezéséről

(az értesítés a C(2025) 3174. számú dokumentummal történt)

(Csak a spanyol nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a villamos energia belső piacáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 64. cikkére,

tekintettel a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽²⁾ és különösen annak 66. cikkére,

mivel:

1. AZ ELJÁRÁS ÉS A HATÁROZAT HATÁLYA

- (1) 2020. november 23-án a Spanyol Királyság (a továbbiakban: Spanyolország) az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikkével és az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikkével összhangban eltérés iránti kérelmet (a továbbiakban: kérelem) nyújtott be a Bizottsághoz a Kanári-szigetek, a Baleár-szigetek, illetve Ceuta és Melilla félszigeten kívüli területekre vonatkozóan.
- (2) A kérelemben Spanyolország eredetileg az (EU) 2019/944 irányelv 8. és 54. cikke, valamint az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke, 6. cikke, 7. cikkének (1) bekezdése, 8. cikkének (1) és (4) bekezdése, 9., 10. és 11. cikke, 14–17. cikke, 19–27. cikke és 35–47. cikke tekintetében kért eltérést. Kérelmében Spanyolország nem határozta meg a kért eltérés időtartamát.
- (3) A Bizottság 2021. március 18-án közzétette weboldalán a kérelmet, majd felkérte a tagállamokat és az érdekelt feleket, hogy 2021. április 30-ig tegyék meg észrevételeiket.
- (4) A Bizottság 2021. augusztus 17-én és 2021. december 16-án további információkat kért Spanyolországtól a kérelemmel kapcsolatban. Spanyolország 2021. október 4-én és 2022. január 17-én válaszolt. Utóbbi levelében Spanyolország az alábbiak szerint módosította a kérelmének az alkalmazási körét:
 - az (EU) 2019/944 irányelv 8. cikkétől való eltérés iránti kérelmet valamennyi félszigeten kívüli területre vonatkozóan visszavonta,
 - az (EU) 2019/944 irányelv 54. cikkétől való eltérés iránti kérelmet a Baleár-szigetekre és Ceutára vonatkozóan visszavonta,
 - Spanyolország egy új, az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4)–(7) bekezdésétől való eltérés iránti kérelmet nyújtott be valamennyi félszigeten kívüli területre vonatkozóan,
 - az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke első bekezdésének d), f), g), h), i), l), m) és q) pontjától való eltérés iránti kérelmet valamennyi félszigeten kívüli területre vonatkozóan visszavonta,
 - Spanyolország emellett valamennyi félszigeten kívüli területre vonatkozóan visszavonta az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (1) és (2) bekezdésétől, 20. cikkének (1) és (2) bekezdésétől, 21. cikkének (1)–(6) bekezdésétől, az f) és a h) pont kivételével 22. cikkének (1) bekezdésétől, 22. cikkének (4) bekezdésétől, valamint 35–47. cikkétől való eltérés iránti kérelmét,

⁽¹⁾ HL L 158., 2019.6.14., 54. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>.

⁽²⁾ HL L 158., 2019.6.14., 125. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>.

— Spanyolország a Baleár-szigetekre és Ceutára vonatkozóan kért eltérés tekintetében korlátozott időtartamot határozott meg a szóban forgó területek Spanyolország kontinentális területeivel való tényleges integrációjának megvalósításáig (ez 2030 előtt nem várható).

- (5) Ez a határozat csak a Baleár-szigetekre terjed ki, mivel a Spanyolország által a Kanári-szigetek félszigeten kívüli területre vonatkozóan benyújtott eltérés iránti kérelemről szóló bizottsági határozatot 2023. december 8-án fogadták el⁽³⁾, a Spanyolország által Ceuta és Melilla félszigeten kívüli területekre vonatkozóan benyújtott eltérés iránti kérelmekkel pedig külön határozatok fognak foglalkozni.

2. A BALEÁR-SZIGETEK

A villamosenergia-rendszer és a villamosenergia-piac helyzete a Baleár-szigeteken

- (6) A Baleár-szigetek tagjai (Mallorca, Menorca, Ibiza és Formentera) együttesen alkotnak egyetlen összekapcsolt rendszert. Spanyolország szerint a Baleár-szigetek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 3 000 GWh (a fogyasztói mérőóra-leolvasások alapján 2 856 GWh)⁽⁴⁾. 2023-ban a Baleár-szigeteken az éves villamosenergia-fogyasztás 6 047 GWh volt, amelynek 8,7 %-át (azaz 526 GWh-t) megújuló energiaforrásokból fedezték⁽⁵⁾.
- (7) A Baleár-szigetek 2012-ig nem volt összekötve Spanyolország kontinentális villamosenergia-rendszerével. A Baleár-szigetek a múltban két villamosenergia-rendszerből („Mallorca-Menorca” és „Ibiza-Formentera”) állt, amelyek kapacitása 1,9 GW, illetve 0,3 GW volt. 2012 végén a „Mallorca-Menorca” villamosenergia-rendszer egy 400 MW-os rendszerösszekötő segítségével összekapcsolódott Spanyolország kontinentális rendszerével, míg az „Ibiza-Formentera” villamosenergia-rendszer továbbra is elszigetelt maradt. 2018 decemberében üzembe helyezték a Mallorcát Ibizával összekötő kábelt, amely összekapcsolta az immár integrált Mallorca-Menorca-Ibiza-Formentera villamosenergia-rendszert a kontinentális villamosenergia-rendszerrel⁽⁶⁾. 2023-ban a Baleár-szigetek villamosenergia-keresletének mintegy 24 %-át a kábelon keresztül fedezték⁽⁷⁾.
- (8) A 2019. február 25-i TEC/212/2019 miniszteri rendelet alapján a 2021–2026-os villamosenergia-átviteli hálózatra vonatkozó terv rendelkezik a Baleár-szigetek villamosenergia-rendszerét Spanyolország kontinentális területével összekapcsoló második kábelről. A kábel várhatóan 2030-ra lesz működőképes (Spanyolország legjobb becslése szerint 2029-re), és a Baleár-szigetek villamosenergia-ellátásának akár 65 %-át fedezheti⁽⁸⁾.
- (9) Spanyolország szerint 2021 júniusában a Baleár-szigetek 1 999,4 MW beépített villamosenergia-termelési kapacitással rendelkezett, amelynek 91 %-a (1 819 MW) hőtermelésből (két széntüzelésű erőmű bezárását követően főként kombinált ciklusú gázturbinákkal), a fennmaradó 9 % (180,4 MW) pedig megújulóenergia-termelésből áll. Ezzel összefüggésben Spanyolország kifejti, hogy a félszigeten kívüli területen a megújuló energiaforrásoknak a Spanyolország kontinentális területeihez viszonyított alacsonyabb aránya főként az új termelési kapacitás létrehozásához rendelkezésre álló korlátozott földrajzi területnek, a teherelosztásra alkalmas energiatermelés fokozott szükségességének és az energiatároló létesítmények korlátozott rendelkezésre állásának tudható be.
- (10) Spanyolország szerint a Baleár-szigetek tekintetében meghatározó, hogy kis piaccal rendelkezik, emiatt nem tudja kiaknázni a kontinentális területeken működő villamosenergia-rendszerben meglévő méretgazdaságosság előnyeit. Ezenfelül azt állítja, hogy a Baleár-szigetek rendszere esetében magasabb tüzelőanyag-költségekkel kell számolni. Ezenfelül e területeken a történelmi elszigeteltség következtében nagyobb telepített tartalék kapacitásra van szükség.

⁽¹⁾ A Bizottság (EU) 2024/560 határozata (2023. december 8.) a Spanyol Királyság számára az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet és az (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseitől a Kanári-szigetek tekintetében való eltérés engedélyezéséről (HL L, 2024/560, 2024.2.15., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/560/oj>).

⁽²⁾ Lásd a Red Eléctrica 1997-es *Informe del Sistema Eléctrico español* I. mellékletének A1.1 ábráját: PORTADA.eps (Convertido)-1 (ree.es).

⁽³⁾ Evolución demanda | Informes del sistema.

⁽⁴⁾ A félszigeten kívüli területek részét képező Baleár-szigetek elszigetelt villamosenergia-rendszereinek újradefiniálásáról szóló, november 5-i TEC/1172/2018 miniszteri rendelet: Orden TEC/1172/2018, de 5 de noviembre, por la que se redefinen los sistemas eléctricos aislados del territorio no peninsular de las Illes Balears y se modifica la metodología de cálculo del precio de adquisición de la demanda y del precio de venta de la energía en el despacho de producción de los territorios no peninsulares. (boe.es).

⁽⁵⁾ Evolución demanda | Informes del sistema.

⁽⁶⁾ Lásd Spanyolország 2021–2030 közötti időszakra vonatkozó nemzeti energia- és klímatervének végleges és aktualizált változatát, 211d83b7-b6d9-4bb8-b084-4a3bfb4cad3e_en.

- (11) Spanyolország megjegyzi továbbá, hogy a Baleár-szigeteken található szinte összes hőerőmű közvetlenül vagy közvetve az Endesa S.A tulajdonában van. Ennek következtében, még ha a megújuló energiaforrások növekvő elterjedése megkönnyíti is a versenytárs vállalkozások Baleár-szigetekre való belépését, ezen a félszigeten kívüli területen továbbra is az Endesa S.A. fogja előállítani a villamos energia nagy részét.
- (12) Spanyolország szerint az említett piaci sajátosságok miatt a villamos energia előállításának költségei a kontinentális területekhez képest magasabbak, amely nem vonzó az új vállalkozások piacra lépéséhez. Ennek következtében a Baleár-szigeteken nem alakult ki hatékony verseny.
- (13) Spanyolország – tekintettel a hatékony verseny hiányával és a magas költségekkel kapcsolatos problémákra, valamint a verseny előmozdítását, a létesítmények működési hatékonyságának ösztönzését és a termelési költségek csökkentését szolgáló gazdasági ösztönzők bevezetése érdekében elfogadott nemzeti intézkedések ellenére – azt állítja, hogy nem lehetett a kontinentális területeken meglévővel azonos piaci mechanizmust létrehozni.
- (14) Spanyolország kifejti továbbá, hogy a félszigeten kívüli területeken – köztük a Baleár-szigeteken – termelt villamos energia nem része a kontinentális területeken működő piac ajánlattételi rendszerének. A félszigeten kívüli területek villamosenergia-rendszerei teherelosztás céljából egy gazdasági elsőbbségi mechanizmust alkalmaznak⁽⁹⁾:
- a rendszerüzemeltető a műszaki korlátok és a villamosenergia-ellátás biztosításához szükséges tartalékok figyelembevételével a változó költségeken alapuló gazdasági szempontok szerint rangsorolja a termelőlétesítményeket a kereslet kielégítéséig,
 - a teherelosztás heti, napi és napon belüli előrejelzéssel, valamint valós idejű eltérésekkel jár. A Baleár-szigetek villamosenergia-rendszerében a teherelosztás figyelembe veszi a Spanyolország kontinentális területeivel való összeköttetés révén elérhető maximális mértékű villamosenergia-cserét is,
 - a keresleti oldal (közvetlen fogyasztók és szolgáltatók) tájékoztatja a rendszerüzemeltetőt az egyes félszigeten kívüli területekhez tartozó villamosenergia-rendszerekben jelentkező óránkénti energiaigényről,
 - a napi teherelosztást követően a keresleti oldal a kontinentális területeken működő ajánlattételi rendszerben érvényes árral megegyező áron vásárolja meg az energiát.
- (15) Spanyolország szerint a mechanizmus figyelembe veszi a félszigeten kívüli területek magas villamosenergia-termelési költségeit és sajátosságait, célja pedig – a régiók közötti szolidaritás elve alapján – annak biztosítása, hogy e területek fogyasztóit és szolgáltatóit ne érje hátrány amiatt, hogy a villamosenergia-termelés a félszigeten kívüli területeken Spanyolország kontinentális területeihez képest magasabb költségekkel jár.
- (16) Spanyolország rámutat továbbá arra, hogy a félszigeten kívüli területeken a villamosenergia-termelés árképzése nem piaci, hanem szabályozott rendszerben történik, olyan termelési körülmények között, amely nem teszi lehetővé nagykereskedelmi piac működését, és ahol a villamosenergia-termelés földrajzi és területi okokból magasabb költséggel jár, mint Spanyolország kontinentális területein.
- (17) Spanyolország állítása szerint e mechanizmus biztosítja azt, hogy a villamosenergia-rendszer és az állami költségvetés fedezze azokat a többletköltségeket, amelyek a félszigeten kívüli területek magasabb termelési költségei és a kontinentális területeken érvényessel megegyező villamosenergia-ár közötti különbségből erednek, így minden fogyasztónak ugyanannyit kell fizetnie a villamos energiáért, függetlenül attól, hogy a fogyasztás melyik rendszerben történik.
- (18) Spanyolország szerint a félszigeten kívüli területeken a villamosenergia-átviteli és -elosztási tevékenységek szabályozása hasonló a Spanyolország kontinentális részén alkalmazott szabályozáshoz.
- (19) A kiskereskedelmi piaccal kapcsolatban Spanyolország kifejti, hogy a félszigeten kívüli területeken élő végfelhasználók ugyanolyan feltételekkel választhatják meg szolgáltatójukat, mint a Spanyolország kontinentális területein élők. Hasonlóképpen, a kiszolgáltatót fogyasztók fogalmát egész Spanyolországra vonatkozóan határozták meg, és általában véve az egész országban egységesen történik az ellátás szervezése. Spanyolország megjegyzi, hogy e tekintetben nincsenek különbségek a kontinentális és a félszigeten kívüli kiskereskedelmi piacok között.

⁽⁹⁾ A keretet a 2015. július 31-i 738/2015. sz. királyi rendelet (Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares) (a továbbiakban: a 738/2015. sz. királyi rendelet) határozza meg.

A félszigeten kívüli területekre vonatkozó jogi keret áttekintése

- (20) Spanyolország kifejti, hogy a 24/2013. sz. törvény értelmében a félszigeten kívüli területek villamosenergia-ellátása egyedi szabályozás alá esik. Az említett törvény meghatározza továbbá, hogy az említett tevékenység további kompenzációban részesülhet, amely fedezi a félszigeten kívüli területek villamosenergia-termelési költségei és az e területeken történő villamosenergia-értékesítésből származó bevételek közötti különbséget. A 24/2013. sz. törvény előírja azokat a feltételeket, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy egy szigetüzemben működő rendszer többé ne minősüljön annak, nevezetesen azt, hogy a félszigeten kívüli területnek a szárazfölddel való összeköttetése lehetővé tegye számára a szárazföldi termelési piacra való belépést, és rendelkezésre álljanak a villamos energia integrálására szolgáló piaci mechanizmusok.
- (21) Spanyolország megjegyzi, hogy a 17/2013. sz. törvény meghatározza a félszigeten kívüli területek ellátásának biztosítására és az érintett villamosenergia-rendszereken belüli verseny fokozására vonatkozó általános rendelkezéseket⁽¹⁰⁾.
- (22) Spanyolország rámutat arra, hogy a 738/2015. sz. királyi rendelet részletesen szabályozza a villamosenergia-termelési tevékenységet és a félszigeten kívüli területek villamosenergia-rendszereiben alkalmazott teherelosztási eljárást, valamint az e tevékenységre vonatkozó kompenzációs rendszert. A kompenzációs rendszer két részből tevődik össze, amelyek közül az egyik a megvalósult beruházásokra és az egyéb állandó költségekre, a másik pedig a működés során felmerülő változó költségekre vonatkozik. A kompenzációs rendszer célja, hogy a félszigeten kívüli területeken fedezze a villamosenergia-termelésből eredő többletköltségeket. A 738/2015. sz. királyi rendelet ezt a többletköltséget az összes termelési költség és a rendszerüzemeltető által végzett villamosenergia-elosztás ára közötti különbségként határozza meg.
- (23) Emellett a 738/2015. sz. királyi rendelet versenyeljárást vezet be az új kapacitások és a felújítandó kapacitások kiválasztására.
- (24) A Bizottság e tekintetben megjegyzi, hogy a 738/2015. sz. királyi rendeletben meghatározott kompenzációs mechanizmus állami támogatását a Bizottság az SA.42270. számú, „Spanyolország villamosenergia-termelése Spanyolország félszigeten kívüli területein” című határozatában⁽¹¹⁾ jóváhagyta.

3. A BALEÁR-SZIGETEKRE VONATKOZÓAN KÉRT ELTÉRÉSEK

- (25) A Baleár-szigetek tekintetében benyújtott, eltérés engedélyezése iránti kérelem azon alapul, hogy a Baleár-szigetek az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikke (43) bekezdése értelmében vett kis összekapcsolt rendszernek minősül.

3.1. Az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikke szerinti eltérés

- (26) Spanyolország eltérést kér az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4)–(7) bekezdésétől a kisegítő szolgáltatásoknak az átvitelrendszer-üzemeltető általi beszerzése tekintetében.

3.2. Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke szerinti eltérés

- (27) Spanyolország a Baleár-szigetekre vonatkozóan eltérést kér az (EU) 2019/943 rendelet alábbi rendelkezései tekintetében:

- a 3. cikk (1) bekezdésének a), b), c), e), j), k), n), o) és p) pontjában foglalt piaci elvek,
- a 6. cikk, a 7. cikk (1) bekezdése, a 8. cikk (1) bekezdése és a 8. cikk (4) bekezdése, valamint a 9., a 10., a 11., a 14., a 15., a 16. és a 17. cikk szerinti villamosenergia-kereskedési szabályok,
- a 19. cikkben meghatározott, szűkkeresztmetszet-kezelési bevételekre vonatkozó szabályok,
- a 14. cikk, a 15. cikk, a 16. cikk (3)–(13) bekezdése, a 17. cikk, a 19. cikk, a 20. cikk (3)–(8) bekezdése, a 21. cikk (7)–(8) bekezdése, a 22. cikk (1) bekezdésének f) és h) pontja, a 22. cikk (2) bekezdése, a 22. cikk (3) és (5) bekezdése, valamint a 25. cikk (2)–(4) bekezdése a jövőben létrehozandó új támogatási kapacitásmechanizmusokra vonatkozóan,
- a 14–17. cikk, a 19–27. cikk és a 35–47. cikk a 738/2015. sz. királyi rendeletben meghatározott meglévő mechanizmusra vonatkozóan.

⁽¹⁰⁾ Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

⁽¹¹⁾ A 2020. május 28-i SA.42270 (2016/NN) határozat – Spanyolország villamosenergia-termelése Spanyolország félszigeten kívüli területein, C(2020)3401.

3.3. A kért eltérések időtartama

- (28) Spanyolország úgy véli, hogy a félszigeten kívüli területeknek az Ibériai-félsziget villamosenergia-piacába történő tényleges integrálásához a Spanyolország kontinentális területeivel való összeköttetés létrehozására lenne szükség.
- (29) A Baleár-szigeteket illetően Spanyolország kifejti, hogy az eltéréseknek a szigeteknek a kontinentális villamosenergia-piacba való tényleges integrálódásáig kell érvényben maradniuk. Spanyolország szerint a tényleges integráció nemcsak az új rendszerösszekötők üzembe helyezését foglalja magában, hanem a tesztidőszakot és a szükséges szabályozási fejleményeket is. Ezek alapján Spanyolország legalább 2030-ig kéri az eltérést.

4. A KONZULTÁCIÓS IDŐSZAKBAN BEÉRKEZETT ÉSZREVÉTELEK

- (30) A (3) preambulumbekzdésben leírtak szerint a Bizottság 2021 márciusában és áprilisában nyilvános konzultációt folytatott.
- (31) A nyilvános konzultációra válaszul benyújtott valamennyi észrevétel a Spanyolország által az (EU) 2019/944 irányelv 54. cikkétől a tárolólétesítmények átvitelrendszer-üzemeltető általi tulajdonlása, irányítása és üzemeltetése tekintetében kért eltérésre vonatkozott. A (4) preambulumbekzdésben leírtak szerint Spanyolország visszavonta a Baleár-szigetekre vonatkozóan az irányelv 54. cikkétől való eltérés iránti kérelmét.

5. A BALEÁR-SZIGETEKRE VONATKOZÓ ELTÉRÉS IRÁNTI KÉRELEM ÉRTÉKELÉSE

5.1. Kis összekapcsolt rendszer

- (32) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke értelmében az említett rendelet 3. és 6. cikkének, 7. cikke (1) bekezdésének, 8. cikke (1) és (4) bekezdésének, 9–11. cikkének, 14–17. cikkének, 19–27. cikkének, 35–47. cikkének és 51. cikkének releváns rendelkezéseitől való eltérés két esetben engedélyezhető:
- kis, szigetüzemben működő, illetve kis összekapcsolt rendszerek esetében, ha a tagállamok bizonyítani tudják, hogy az említett rendszerek üzemeltetésével kapcsolatban jelentős problémák állnak fenn. Ilyen esetben az eltérés ahhoz a feltételhez kötött, hogy a villamos energia belső piacán a verseny és integráció fokozását szolgálja;
 - az EUMSZ 349. cikke értelmében vett legkülső régiók esetében, ha azok nyilvánvaló fizikai okokból nem kapcsolhatók össze az Unió energiapiacával.
- (33) Az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében a kis, szigetüzemben működő rendszerek és a kis, összekapcsolt rendszerek esetében a 7. és 8. cikke valamint a IV., V. és VI. fejezet vonatkozó rendelkezéseitől való eltérés engedélyezhető, ha a tagállam(ok) bizonyítani tudják, hogy az említett rendszerek üzemeltetésével kapcsolatban alapvető problémák merülnek fel. Az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikke (2) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy az EUMSZ 349. cikkének értelmében vett olyan legkülső régiók esetében, amelyeket nem lehet összekapcsolni az uniós villamosenergia-piacokkal, az eltérést olyan feltételhez kell kötni, amely biztosítja, hogy az eltérés ne akadályozza a megújuló energiára történő átállást.
- (34) Az eltérés a kis összekapcsolt rendszerek esetében mind az (EU) 2019/943 rendelet, mind az (EU) 2019/944 irányelv értelmében határozott időre szól, és ahhoz a feltételhez kötött, hogy a villamos energia belső piacán a verseny és az integráció fokozását szolgálja. Ezenfelül az eltérés célja annak biztosítása, hogy ne akadályozza vagy hátráltassa a megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válasza történő átállást.
- (35) Az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének (43) bekezdése a „kis összekapcsolt rendszer” fogalmát a következőképp határozza meg: „olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 3 000 GWh, és ahol az éves fogyasztásnak több mint 5 százaléka származik más rendszerekkel való összekapcsolásból”.
- (36) Spanyolország kifejti, hogy a Baleár-szigetek (Mallorca, Menorca, Ibiza és Formentera) egyetlen összekapcsolt rendszert alkot, amelynek a villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 3 000 GWh ((6) preambulumbekzdés). A Baleár-szigeteken a villamosenergia-kereslet mintegy 25 %-át a szigeteket a Spanyolország kontinentális területével összekapcsoló rendszerösszekötő által fedezi.

- (37) A Spanyolország által szolgáltatott információk alapján és az SA.42270. számú, „Spanyolország villamosenergia-termelése Spanyolország félszigeten kívüli területein” című bizottsági határozattal összhangban a Baleár-szigetek az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 43. pontja szerinti kis összekapcsolt rendszernek minősül.

5.2. A rendszer üzemeltetésével kapcsolatban fennálló jelentős problémák

5.2.1. „A rendszer üzemeltetésével kapcsolatban fennálló jelentős problémák” jelentése

- (38) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének a) pontjában és az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikkének (1) bekezdésében említett „jelentős problémák”, illetve „alapvető problémák” fogalmát a jogalkotó nem határozta meg. A nyitott megfogalmazás lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a kis rendszerek sajátos helyzetével összefüggő minden potenciális problémát figyelembe vegyen, feltéve, hogy az jelentős és nem elhanyagolható. E problémák jelentősen változhatnak az adott rendszer földrajzi sajátosságaitól, termelésétől és fogyasztásától, de a műszaki fejlesztésektől (például az energiatárolás és a kis kapacitású termelés) függően is.
- (39) A korábbi bizottsági határozatokban a megoldandó probléma a szárazföld és a szigetek közötti társadalmi koherencia és/vagy az azonos versenyfeltételek fenntartásával függött össze olyan helyzetben, amikor a sziget rendszerének biztonsága további intézkedéseket kívánt meg vagy jelentősen magasabb költségekkel járt Spanyolország kontinentális részéhez képest. Az „üzemeltetést” tehát nem lehet szűken értelmezni, például annak előírásával, hogy az eltérés nélkül nem lehetséges a rendszer biztonságos üzemeltetése. Ehelyett mindig a „problémák” részének tekintették az adott rendszer felhasználóinak társadalmi-gazdasági problémáit is ⁽¹²⁾.
- (40) Továbbá e jelentős problémáknak a kis, szigetüzemben működő, illetve a kis, összekapcsolt rendszerek üzemeltetésével összefüggésben kell felmerülniük. Így tehát nehéz elképzelni olyan indoklást, amely kizárólag a rendszeren kívüli hatásokon, pl. a nemzeti támogatási programokra gyakorolt hatásokon alapul. Ez nem zárja ki, hogy a rendszer biztonságos működését érintő „közvetett” hatásokat relevánsnak lehessen tekinteni.

5.2.2. A Spanyolország által a kérelemben ismertetett jelentős problémák

- (41) Spanyolország számos kihívást és problémát kiemel a félszigeten kívüli területek – és köztük a Baleár-szigetek – villamosenergia-piacainak és -rendszereinek üzemeltetésével kapcsolatban:
- a félszigeten kívüli területek piacának kis mérete, amely miatt a kontinentális területeken működő villamosenergia-rendszerrel ellentétben itt nem lehet kiaknázni a méretgazdaságosság előnyeit;
 - az energiamixhez kapcsolódó magasabb költségek – mivel a félszigeten kívüli területen az energia nagy része gáz-, szén- vagy dízelalapú –, amelyek magasabb villamosenergia-költségeket eredményeznek;
 - az erőművekhez kapcsolódó magas beruházási és üzemeltetési költségek, amelyek a kontinentális területtel való kapcsolódás alacsony mértékéből és a rendszerek kis méretéből és földrajzi elszigeteltségből fakadnak;
 - nagyobb telepített tartalék kapacitás szükséges a rendszerek kontinentális területtel való kapcsolódásának alacsony mértéke és földrajzi elszigeteltsége miatt. Spanyolország különösen azt fejt ki, hogy a félszigeten kívüli területnek az ellátásbiztonsági előírások teljesítéséhez nagyobb forgó tartalékokra van szüksége. Ez az ellátási előírás a beépített teljesítőképességnél 40–70 %-kal magasabb, szemben a kontinentális területre vonatkozó 10 %-kal. Ez azt eredményezi, hogy az erőművek jelentős időn keresztül kihasználatlanok maradnak, emiatt pedig csekély az új kapacitásokba való beruházás iránti érdeklődés;
 - az új termelési kapacitás lokalizálására vonatkozó környezetvédelmi korlátozások mind a hagyományos, mind a megújuló energiaforrásokat használó energiatermelő létesítmények esetében;

⁽¹²⁾ Lásd például a Görög Köztársaság számára a 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseivel összefüggésben engedélyezett eltéréstről szóló, 2014. augusztus 14-i bizottsági határozatot, amely arra hivatkozik, hogy a szigetek magasabb az energiatermelés költsége, míg az árak a jogszabályi előírásoknál fogva megegyeznek a szárazföldi árakkal.

- a keresletnek a Baleár-szigetek idegenforgalmi ágazatával szorosan összefüggő magas szezonálitása;
 - a kontinentális területtel való új összeköttetések kiépítéséhez azok földrajzi elhelyezkedése miatt szükséges költségek és beruházások.
- (42) Spanyolország szerint ezek a kihívások és problémák a félszigeten kívüli területekre vonatkozó két fő jellegzetességet eredményeznek: magasabb villamosenergia-költségeket és a verseny hiányát a villamosenergia-termelés terén.
- (43) A félszigeten kívüli terület villamosenergia-termelésének magas költségeit illetően Spanyolország kifejti, hogy a fenti kihívások és problémák miatt a teherelosztásra alkalmas energiatermeléshez kapcsolódó költségek ezen a területen gyakran a Spanyolország kontinentális részén tapasztalt költségek dupláját teszik ki. Spanyolország azzal érvel, hogy a félszigeten kívüli területet –beleértve a Baleár-szigeteket is – ki kell zárni a kontinentális piac rendszeréből annak érdekében, hogy a fogyasztók a szárazföldi árakhoz hasonló árakat fizessenek. Spanyolország hozzáteszi, hogy a félszigeten kívüli területek kontinentális villamosenergia-piacba való integrálása előtt szükséges lenne értékelést készíteni annak biztosítása érdekében, hogy e területek magas villamosenergia-termelési költségei ne torzítsák a kontinentális villamosenergia-piac marginális villamosenergia-árát.
- (44) A villamosenergia-termelés terén a verseny hiányát illetően Spanyolország kifejti, hogy a félszigeten kívüli terület múltbeli fejlődése és e régióbeli villamosenergia-ágazat vonzerejének hiánya miatt hagyományosan egyetlen üzleti csoport látta el az összes energiaellátási funkciót. A Baleár-szigetekkel kapcsolatban Spanyolország megjegyzi, hogy továbbra is az Endesa S.A. tulajdonában van a fosszilis tüzelőanyagokkal fűtött erőművek közel 100 %-a, amely erőművek a szóban forgó területek villamosenergia-termelésének a fő forrásai. Spanyolország szerint ennek következtében – a verseny előmozdítására irányuló erőfeszítések ellenére – még mindig nem tekinthető úgy, hogy a Baleár-szigetek hatékony energiatermelési versennyel rendelkeznek. Ebből kifolyólag alternatív megújulóenergia-termelők jelentek meg a területen.
- (45) Spanyolország hangsúlyozza, hogy a villamosenergia-termelés magasabb költségei és a tényleges verseny hiánya miatt a félszigeten kívüli területek – beleértve a Baleár-szigeteket – integrációja a kontinentális (és az európai) villamosenergia-piacba piaci torzulásokhoz vezetne, és ez a helyzet mindaddig fennáll, amíg a Spanyolország kontinentális területével való összeköttetések nem fedezik teljes egészében a helyi keresletet.
- (46) Ezenfelül Spanyolország felhívja a figyelmet azokra a kihívásokra, amelyek megnehezítik a megújuló energiaforrásoknak a félszigeten kívüli területeken, köztük a Baleár-szigeteken való alkalmazását. Spanyolország kifejti, hogy egy szigeten a különböző forrásokat hasznosító megújulóenergia-erőművek többsége azonos meteorológiai feltételek mellett állít elő villamos energiát, ez a jelenség az ún. „korreláció”. Ennek eredményeként minél több a megújulóenergia-termelés a szigetek rendszereiben, annál nehezebb megfelelni az ellátásbiztonsági előírásoknak. Spanyolország szerint ez a helyzet mennyiségi korlátokat szabhat a félszigeten kívüli területeken felhasznált különböző megújuló energiáknak.

5.2.3. Értékelés

- (47) A Bizottság elismeri Spanyolország érvelését, amely szerint a kis összekapcsolt rendszerek üzemeltetésével kapcsolatos kihívások, a félszigeten kívüli terület termelési szegmensében tapasztalható rendkívül alacsony verseny, valamint a Spanyolország kontinentális piacával való alacsony mértékű kapcsolódása miatt a Baleár-szigeteken még nem állnak fenn a teljes mértékben liberalizált nagykereskedelmi villamosenergia-piac megvalósításának feltételei.
- (48) Feltételezhető tehát, hogy állami beavatkozás nélkül nem hozható létre működőképes nagykereskedelmi piac a Baleár-szigeteken, és hogy ennek következtében a határidős, a másnapi, a napközbeni és a kiegyenlítő piacokra vonatkozó számos rendelkezés jelenleg nem alkalmazható a Baleár-szigeteken.
- (49) A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az (EU) 2019/943 rendeletnek és az (EU) 2019/944 irányelvnek az ezen eltérés iránti kérelem hatálya alá tartozó területekre történő teljeskörű alkalmazása jelentős problémákat okozna a Baleár-szigetek rendszereinek működésében.
- (50) A Bizottság ugyanakkor megjegyzi, hogy a Baleár-szigetek helyzete változni fog, miután Spanyolország kontinentális területe és a Baleár-szigetek között több összeköttetés épül ki és válik működőképpé.

5.3. Az eltérés alkalmazási köre

5.3.1. Az (EU) 2019/944 irányelv 40 cikkének (4)–(7) bekezdése

- (51) Spanyolország szerint a termelési szegmensben a tényleges verseny hiánya akadályozza a torzulásmentes villamosenergia-piacok létrehozását a félszigeten kívüli területeken. Különösen az átvitelrendszer-üzemeltető számára jelent akadályt abban, hogy kiegyenlítő szabályozási piacot hozzon létre és működtessen a Baleár-szigeteken, ideértve a piaci alapú, nem frekvenciavonatkozású kisegítő szolgáltatások beszerzését is.
- (52) A Bizottság megítélése szerint a (10)–(13) preambulumbekkezdésben foglalt okok megakadályozzák a Baleár-szigeteken a kiegyenlítő szabályozási piac létrejöttét, valamint a nem frekvenciavonatkozású kisegítő szolgáltatások piaci alapon történő beszerzését. A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4)–(7) bekezdésében foglalt kötelezettségektől az irányelv 66. cikkével összhangban való eltérés indokolt.

5.3.2. Az (EU) 2019/943 rendelet II. fejezete: A villamosenergia piacára vonatkozó általános szabályok – A 3. és a 6. cikk, a 7. cikk (1) bekezdése, a 8. cikk (1) és (4) bekezdése, a 9., a 10. és a 11. cikk

5.3.2.1. A kérelem

- (53) Spanyolország szerint a termelők közötti tényleges verseny hiánya akadályozza a nem szabályozott villamosenergia-piacok létrehozását. A félszigeten kívüli területeken, beleértve a Baleár-szigeteket is, az elosztásra vonatkozó határozatok olyan műszaki és gazdasági kritériumokon alapulnak, amelyek esetében nem mindig lehetséges a piaci szabályok alkalmazása. Spanyolország kifejti továbbá, hogy a félszigeten kívüli területekre érvényes árképzés nem az e területekre, hanem a Spanyolország kontinentális részére érvényes kínálat és kereslet alapján történik, hogy ne a félszigeten kívüli területeken élő fogyasztóknak kelljen az említett területeken folyó villamosenergia-termelés többletköltségeit megfizetniük.
- (54) Spanyolország ezért eltérést kér az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke első bekezdésének alábbi rendelkezéseitől:
- az a), a b), az o) és a p) ponttól, mivel Spanyolország szerint a szóban forgó piacokon az árak nem alakíthatók szabadon a kínálat és a kereslet alapján, és ezeken a területeken nem működnek határidős piacok. Spanyolország megjegyzi továbbá, hogy a Baleár-szigetek és a kontinentális terület közötti korlátozott rendszerösszekötő kapacitás nem változtat ezen a helyzeten,
 - a c) ponttól, mivel Spanyolország úgy véli, hogy a rugalmas termelőkapacitás és kereslet kialakítását elősegítő piaci szabályok adott esetben nem alkalmazhatók e területeken,
 - az e) és a k) ponttól, mivel Spanyolország szerint a termelők nem felelősek az általuk termelt villamos energia eladásáért (a rendszerüzemeltető feladata annak eldöntése, hogy mely erőműveket vonják be a terhelosztásba), és nem nyújthatnak be összesített ajánlatokat,
 - a j) ponttól, mivel Spanyolország úgy véli, hogy ezeken a területeken a tárolási stratégia szükségessé teheti, hogy az energiatárolás elsőbbséget élvezzen, és ne kezeljék egyformán más energiatermelő létesítményekkel,
 - az n) ponttól, amellyel kapcsolatban Spanyolország megjegyzi, hogy míg elvben a villamosenergia-termelő vállalkozások a működésük gazdasági és pénzügyi életképességén alapuló értékelésük alapján beléphetnek a piacra és kiléphetnek onnan, a gyakorlatban azonban csak olyan szabályozott fizetési rendszer megléte esetén tudnak részt venni a rendszerben, amely lehetővé teszi a termelési költségek fedezését.
- (55) A 6. cikk, a 7. cikk (1) bekezdése, a 8. cikk (1) és (4) bekezdése, valamint a 9., a 10. és a 11. cikk tekintetében Spanyolország kiemeli, hogy bár a félszigeten kívüli területek villamosenergia-rendszerének irányítása az uniós villamosenergia-piacokhoz hasonló módon működő terhelosztási rendszer szerint történik, például napi és napon belüli elosztásokkal, az mégis szabályozott rendszernek minősül. A vételár a kontinentális területeken érvényes áron, nem pedig a termelőknél a villamosenergia-termelési tevékenységeik, többek között a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások végzése során felmerült elismert költségeken alapul. Ez alapján Spanyolország eltérést kér az (EU) 2019/943 rendelet 6. cikkétől, 7. cikkének (1) bekezdésétől, 8. cikkének (1) és (4) bekezdésétől, valamint 9., 10. és 11. cikkétől, mivel a félszigeten kívüli területeken – beleértve a Baleár-szigeteket is – nincs kiegyenlítő szabályozási piac, és a Spanyolország kontinentális részével való összeköttetés korlátozott mivolta miatt nincs lehetőség az uniós másnapi és napon belüli piacokkal való integrációra sem.

- (56) Az (EU) 2019/943 rendelet 7. cikkének (1) bekezdését, valamint 8. cikkének (1) és (4) bekezdését illetően Spanyolország megjegyzi, hogy a félszigeten kívüli területek elszigetelt jellege miatt a teherelosztás a kontinentális területek piacától és az uniós piacoktól függetlenül működik, eltekintve attól, hogy az energiabeszerzés referenciaára a kontinentális áron alapul, és az elosztások óránkénti menetrenden alapulnak.
- (57) Hasonlóképpen, a fentiekkel összhangban Spanyolország úgy véli, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 9–11. cikkében említett határidős piacok integrációja, a technikai ajánlattételi korlátok és a terheléskiesés értéke nem alkalmazandó a félszigeten kívüli területeken végzett teherelosztásokra.

5.3.2.2. Értékelés

- (58) Az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikkének első bekezdésétől való eltérés iránti kérelmet illetően a Bizottság úgy véli, hogy:
- a (10)–(13) preambulumbekkezdésben kifejtett okok jelenleg azt vonják maguk után, hogy a Baleár-szigeteken a villamosenergia-árakat nem piaci alapú megközelítéssel, hanem egy olyan különleges szabályozott mechanizmuson keresztül alakítják ki, amelynek keretében a rendszerüzemeltető gondoskodik minden egyes félszigeten kívüli terület esetében a termelés teherelosztásáról, és az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke első bekezdésének a), b), e) és k) pontjától való eltérés indokolt;
 - a (10)–(13) preambulumbekkezdésben kifejtett okok jelenleg azt vonják maguk után, hogy a Baleár-szigeteken nincs határidős piac, és a rendszerüzemeltető általi teherelosztás heti, napi és napon belüli előrejelzéssel, valamint valós idejű eltérésekkel jár, és az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke első bekezdésének o) és p) pontjától való eltérés is indokolt;
 - elismerve, hogy a jelenlegi szabályozott rendszer és a Baleár-szigetek sajátos jellemzői megnehezíthetik a rugalmasabb termelés, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású termelés és a rugalmasabb kereslet kialakítását, a piaci szabályok alkalmazására továbbra is szükség van ahhoz, hogy a lehető legnagyobb mértékben ösztönözzön lehessen azok kialakítását. A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke első bekezdésének c) pontjától való eltérés nem indokolt;
 - az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke első bekezdésének j) pontja nem zárja ki, hogy a Baleár-szigeteken elsőbbséget biztosítsanak az energiatárolási projekteknek, ha például ezek a projektek tekinthetők a legjobb megoldásnak a Baleár-szigeteken az ellátás biztonságának garantálására. A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke első bekezdésének j) pontjától való eltérés nem indokolt;
 - az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke első bekezdésének n) pontjával kapcsolatban egy vállalkozás villamosenergia-termelési piacra való belépésének vagy onnan való kilépésének az adott vállalkozás gazdasági és pénzügyi életképességére vonatkozó értékelésétől kell függenie, a (16) és (17) preambulumbekkezdésben említett szabályozott díjazás igénybevételének lehetőségére is figyelemmel. Ezért a Baleár-szigetek esetében az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke első bekezdésének n) pontjától való eltérés nem indokolt.
- (59) Az (EU) 2019/943 rendelet 6. cikkétől, 7. cikkének (1) bekezdésétől, 8. cikkének (1) és (4) bekezdésétől, 9., 10. és 11. cikkétől való eltérés iránti kérelemben érintett rendelkezések a határidős, a másnapi, a napon belüli és a kiegyenlítő szabályozási piacokra vonatkozó követelményekkel foglalkoznak. A Spanyolország által benyújtott információk alapján úgy tűnik, hogy ezeket a piacokat nem lehet hatékonyan megvalósítani a Baleár-szigeteken ((10)–(13) preambulumbekkezdés), a területen működő villamosenergia-rendszer sajátosságai miatt. A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy az említett rendelkezésektől való eltérés indokolt.

5.3.3. Az (EU) 2019/943 rendelet III. fejezete: Hálózati hozzáférés és a szűk keresztmetszetek kezelése – A 14–17. cikk és a 19. cikk

5.3.3.1. A kérelem

- (60) Spanyolország kifejti, hogy a 14–16. és a 19. cikkben meghatározott követelmények nem alkalmazhatók a félszigeten kívüli területekre, mivel ott az átviteli rendszer-üzemeltető végzi a termelés elosztását az ezeken a területeken üzemelő egyes villamosenergia-rendszerek esetében, és az említett rendszerek nem alkotnak külön összekapcsolt ajánlattételi övezeteket. Az elosztás során figyelembe veszik a Spanyolország kontinentális területe és a Baleár-szigetek közötti összeköttetéseken keresztül szállított energiát. Amennyiben az említett összeköttetéseken szűk keresztmetszetek alakulnak ki, az átviteli rendszer-üzemeltető az ellátás biztosítása érdekében – elsősorban műszaki kritériumok figyelembevételével – átszervezi a rendelkezésre álló termelőkapacitás teherelosztását. Spanyolország kifejti továbbá, hogy mivel a félszigeten kívüli területek nem alkotnak külön ajánlattételi övezetet, nem beszélhetünk kapcsolódó övezetek közti kapacitáspiacról, és így nem keletkezik szűk keresztmetszetek kezeléséből származó bevétel.

5.3.3.2. Értékelés

- (61) Az (EU) 2019/943 rendelet 7. cikkének (1) bekezdésétől és 8. cikkének (1) bekezdésétől való eltérés azzal a hatással jár, hogy a Baleár-szigeteken található villamosenergia-rendszerek nem jelennek meg az integrált másnapi és napon belüli piacokon. Ezért az említett piacok működtetésével kapcsolatos egyes rendelkezések szükségszerűen nem alkalmazandók a Baleár-szigetekre.
- (62) Az (EU) 2019/943 rendelet 14–17. és 19. cikke az ajánlattételi övezetekre, valamint a kapacitás és az ajánlattételi övezetek közötti szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozik. Ezzel összefüggésben a Bizottság megjegyzi, hogy bár a Baleár-szigetek jelenleg egyetlen ajánlattételi övezetet alkot Spanyolország kontinentális területével és a többi félszigeten kívüli területtel együtt, ez a helyzet a jövőben a 14. és 15. cikk alkalmazásával változhat. Ezzel szemben a 16. cikk (3)–(13) bekezdésében, valamint a 17. és 19. cikkben foglalt rendelkezések de facto nem alkalmazandók a Baleár-szigetekre, amíg az nem képez külön ajánlattételi övezetet. Ebből következik, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 14. és 15. cikkében, 16. cikkének (3)–(13) bekezdésében, 17. és 19. cikkében foglalt követelményektől való eltérés nem indokolt.
- (63) Az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (1) és (2) bekezdése, amely a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó általános elveket határozza meg, a Baleár-szigetekre is alkalmazandó, mivel ezek az elvek garantálják a piaci szereplők számára, hogy az átviteli rendszer-üzemeltető a szűk keresztmetszetek problémáit megkülönböztetésmentes piaci alapú megoldásokkal kezelje, és az ügyletek korlátozására irányuló eljárásokat csak vészhelyzetekben alkalmaz. A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (1) és (2) bekezdésétől való eltérés nem indokolt.

5.3.4. Az (EU) 2019/943 rendelet IV. fejezete: Az erőforrások megfeleltetése – A 20. cikk (3)–(8) bekezdése, a 21. cikk (7) és (8) bekezdése, a 22. cikk (1) bekezdésének f) és h) pontja, a 22. cikk (2), (3) és (5) bekezdése, valamint a 25. cikk (2)–(4) bekezdése

5.3.4.1. A kérelem

- (64) Spanyolország kifejti, hogy a félszigeten kívüli területeknek a Spanyolország kontinentális részével való összeköttetésük alacsony foka vagy hiánya miatti földrajzi elszigeteltsége miatt az erőforrások megfeleltetésére vonatkozóan az egyes félszigeten kívüli területek tekintetében a rendszerüzemeltető által elvégzett értékelések függetlenek, és nem épülnek be sem az erőforrások megfeleltetésének európai szintű értékelésébe, sem a spanyol kontinentális erőforrások megfeleltetésének értékelésébe. Ezért Spanyolország úgy véli, hogy a IV. fejezet egyes rendelkezései nem alkalmazandók a félszigeten kívüli területekre. Spanyolország mindazonáltal hangsúlyozza, hogy a jelenlegi nemzeti szabályok célja, hogy amennyire lehetséges, biztosítsák a félszigeten kívüli területek és a kontinentális spanyol piac közötti egyenlő bánásmódot, például az ellátásbiztonság szintje vagy az erőforrások megfeleltetésének értékelésére szolgáló módszerek tekintetében.
- (65) Spanyolország azzal érvel, hogy a félszigeten kívüli területeken az erőforrások megfeleltetését a (22)–(24) preambulumbekkezdésben leírtak szerint a 738/2015. sz. királyi rendeletben meghatározott, az új kapacitások elosztására vonatkozó külön mechanizmus biztosítja. Spanyolország úgy véli, hogy a félszigeten kívüli területek egyedi jellegére tekintettel ezt a mechanizmust fenn kell tartani, ezért eltérést kér a 20. cikk (3)–(8) bekezdése, a 21. cikk (7) és (8) bekezdése, a 22. cikk (1) bekezdésének f) és h) pontja, a 22. cikk (2), (3) és (5) bekezdése, valamint a 25. cikk (2)–(4) bekezdése tekintetében.
- (66) Spanyolország állítása szerint a félszigeten kívüli területekre vonatkozóan készített erőforrás-megfeleltetési értékelések megfelelnek az (EU) 2019/943 rendelet 20. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt elveknek. Spanyolország kifejti továbbá, hogy az erőforrások megfeleltetésével kapcsolatos aggályok feltárása esetén azok kezelésére versenytárgyalásos ajánlattételi eljárásra vonatkozó felhívást írnak ki (a 738/2015. sz. királyi rendeletben foglaltak szerint), és értékelik a megújuló energiaforrásból származó kapacitásaukciókat. Ezek olyan eljárások, amelyek esetében Spanyolország szerint az (EU) 2019/943 rendelet 20. cikkének (3)–(8) bekezdésében foglalt követelmények nem alkalmazhatók.
- (67) Spanyolország kifejti, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 21. cikkének (7) és (8) bekezdésében foglalt rendelkezések nem egyeztethetők össze a 738/2015. sz. királyi rendeletben meghatározott mechanizmussal. Mindazonáltal azt állítja, hogy a jövőbeli új kapacitásmechanizmusokra a rendelet 21. cikkének (7) és (8) bekezdésében foglalt követelményeket fogják alkalmazni.
- (68) Spanyolország megjegyzi, hogy a 738/2015. sz. királyi rendeletben meghatározott mechanizmus az (EU) 2019/943 rendelet alábbi rendelkezéseivel sem egyeztethető össze:
- a 22. cikk (1) bekezdésének f) pontjával, amely előírja, hogy a díjazást versenyalapú eljárás keretében kell meghatározni, mivel Spanyolország szerint a meglévő mechanizmusban a díjazás meghatározása nem versenyalapú eljárás, hanem a hatékonyságot ösztönző referenciaeszköz alapján történik,

- a 22. cikk (1) bekezdésének h) pontjával, amely előírja, hogy a kapacitásmechanizmusoknak nyitva kell állniuk minden olyan erőforrás részvétele előtt, amely képes az elvárt műszaki teljesítmény nyújtására, mivel Spanyolország szerint a mechanizmus csak a terelosztásra alkalmas létesítményekre vonatkozik,
- a 22. cikk (2) bekezdésével, amely felsorolja azokat a tervezési jellemzőket, amelyeknek a stratégiai tartalékok kialakítása során meg kell felelni, mivel Spanyolország szerint a szóban forgó rendelkezés olyan kiegyenlítő szabályozási piacokra hivatkozik, amelyek a félszigeten kívüli területeken nem léteznek,
- a 22. cikk (3) bekezdésével, amely a stratégiai tartalékoktól eltérő kapacitásmechanizmusokra vonatkozóan további követelményeket határoz meg, mivel Spanyolország szerint a meglévő mechanizmus nem felel meg ezeknek a követelményeknek: a díj nem tart a nullához, ha a kínálati kapacitás szintje megfelelő, a díj nem csak a kapacitáshoz kapcsolódik és a kapacitásra vonatkozó kötelezettségvállalások nem átruházhatók,
- a 22. cikk (4) bekezdésével, amely a kapacitásmechanizmusok szén-dioxid-kibocsátási határértékeire vonatkozó követelményeket tartalmazza, mivel Spanyolország szerint a jelenlegi mechanizmus nem tartalmaz ilyen jellegű követelményeket, de lehetővé teszi műszaki korlátozások előírását,
- a 22. cikk (5) bekezdésével, amely a 2019. július 4-én alkalmazott kapacitásmechanizmusok esetén előírja a mechanizmusok kiigazítását.

(69) Spanyolország kifejti, hogy a félszigeten kívüli területekre vonatkozó megbízhatósági szabványok nincsenek összhangban az (EU) 2019/943 rendelet 25. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelményekkel, mivel nem veszik figyelembe az új belépés költségeit. Spanyolország hozzáteszi, hogy szigorúbb értékeket azonos szabványok mellett is lehet különböző ütemben elérni, ezért eltérést kér az (EU) 2019/943 rendelet 25. cikkének (2)–(4) bekezdésétől.

5.3.4.2. Értékelés

- (70) Az (EU) 2019/943 rendelet 20. cikke a villamos energia belső piacának erőforrás-megfelelőségével foglalkozik, és kötelezettségeket állapít meg a tagállamok számára arra vonatkozóan, hogy miként kell nyomon követni az erőforrások megfelelőségét, és hogyan kell fellépni az erőforrások megfelelőségével kapcsolatos aggályok feltárása esetén, nevezetesen végrehajtási terv kidolgozása révén, amelynek célja többek között a szabályozási torzulások kiküszöbölése, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piaci alapú beszerzésének biztosítása vagy a szabályozott árak kivezetése. A Bizottság megjegyzi, hogy az állami támogatási eljárás részeként Spanyolország az (EU) 2019/943 rendelet 20. cikkének (3) és (4) bekezdésével összhangban már kidolgozott és benyújtott egy végrehajtási tervet a Bizottságnak. Az (EU) 2019/943 rendelet 20. cikkének (5) bekezdésével összhangban a Bizottság 2024. március 13-án véleményt adott ki a spanyol végrehajtási tervről. A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 20. cikkének (3)–(8) bekezdésétől való eltérés nem indokolt.
- (71) Az (EU) 2024/1747 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹³⁾ hatályon kívül helyezte az (EU) 2019/943 rendelet 21. cikkének (7) bekezdését. Ezért az már nem alkalmazandó a félszigeten kívüli területekre. Az (EU) 2019/943 rendelet 21. cikkének (8) bekezdésétől⁽¹⁴⁾ való eltérés iránti kérelmet illetően a Bizottság megjegyzi, hogy bár ez a rendelkezés már nem határozza meg, hogy a kapacitásmechanizmusoknak átmenetieknek kell lenniük, azt előírja, hogy a Bizottság legfeljebb 10 évre hagyja jóvá őket. Ezenfelül a Bizottság úgy véli, hogy nem lehet előre megjelölni a Baleár-szigetek villamosenergia-rendszerének fejlődését. Ennek megfelelően a 738/2015. sz. királyi rendeletben meghatározott szabályozott díjazási mechanizmus időtartamát az SA.42270 ügyben hozott, állami támogatásra vonatkozó határozatban foglalt jóváhagyás szerint a 2025. december 31-ig tartó időszakra kell korlátozni.
- (72) Az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikke a kapacitásmechanizmusok létrehozásának elveit határozza meg. A Bizottság úgy véli, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikke (1) bekezdésének f) és h) pontjától való eltérés, amely a szabályozott díjazási mechanizmusnak az SA.42270 sz. ügyben hozott, állami támogatásra vonatkozó határozatban meghatározott lejáratú időpontja után lépne életbe, akadályozná a megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válasza történő áttérést, mivel a szóban forgó rendelkezések célja, hogy lehetővé tegyék minden technológia verseny alapú részvételét. A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy a 22. cikk (1) bekezdésének f) és h) pontjától való eltérés engedélyezése nem indokolt. Ez nem befolyásolhatja a Baleár-szigetek tekintetében a 738/2015. sz. királyi rendeletben foglalt, az SA.42270 ügyben hozott, állami támogatásra vonatkozó határozat alapján jóváhagyott díjazási mechanizmus keretében tett kötelezettségvállalásokat és szerződéseket.

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1747 rendelete (2024. június 13.) az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendeletnek az uniós villamosenergia-piac szerkezetének javítása tekintetében történő módosításáról (HL L, 2024/1747, 2024.6.26., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj>).

⁽¹⁴⁾ Az (EU) 2024/1747 rendelettel módosítottak szerint.

- (73) A Spanyolország által szolgáltatott információk ((68) preambulumbekkezdés) alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelményektől való eltérés engedélyezése indokolt, mivel a stratégiai tartalékokra vonatkozó egyedi tervezési követelmények szervesen kapcsolódnak egy jól működő kiegyenlítő szabályozási piac létrehozásához. Ezzel szemben az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikkének (3) bekezdésétől való eltérés nem indokolt, mivel a kapacitásmechanizmusokra vonatkozó egyedi tervezési követelmények a kellően fejlett kiegyenlítő piactól függetlenül alkalmazandók.
- (74) Az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikkének (5) bekezdésétől való eltérés iránti kérelmet illetően a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az eltérés nem indokolt, mivel az említett rendelet 22. cikkének (5) bekezdése nem alkalmazandó a 2019. július 4. után jóváhagyott kapacitásmechanizmusokra.
- (75) Az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikkének (4) bekezdésével kapcsolatban, amely a kapacitásmechanizmusokra vonatkozó szén-dioxid-kibocsátási határértékek tekintetében határoz meg követelményeket, a Bizottság úgy véli, hogy a szén-dioxid-kibocsátási határértékek követelményei nem vonatkoznak az SA.42270 sz. ügyben hozott, állami támogatásra vonatkozó határozatban jóváhagyott jelenlegi szabályozott díjazási mechanizmusra, tekintettel a Baleár-szigetek villamosenergia-rendszerének kis méretére, az új termelési kapacitás létrehozásához szükséges környezetvédelmi engedélyek beszerzésével kapcsolatos korlátokra, valamint arra, hogy a Baleár-szigeteken a megújuló energiaforrások integrálásának és az ellátás biztonságának garantálásához nagyobb szükség van teherelosztásra alkalmas energiatermelésre. A Bizottság úgy véli, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikkének (4) bekezdésétől való eltérés, amely a szabályozott díjazási mechanizmusnak az SA.42270 sz. ügyben hozott, állami támogatásra vonatkozó határozatban meghatározott lejárat időpontja után lépne életbe, akadályozná a megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra történő áttérést, mivel a szóban forgó rendelkezések célja, hogy lehetővé tegyék minden technológia versenyalapú részvételét. A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikkének (4) bekezdésétől való eltérés nem indokolt. Ez nem befolyásolhatja a Baleár-szigetek tekintetében a 738/2015. sz. királyi rendeletben foglalt, az SA.42270 ügyben hozott, állami támogatásra vonatkozó határozat alapján jóváhagyott díjazási mechanizmus keretében tett kötelezettségvállalásokat és szerződéseket.
- (76) A Bizottság álláspontja szerint a Spanyolország által nyújtott információk (lásd a (69) preambulumbekkezdést) alapján a Baleár-szigetek villamosenergia-rendszereinek üzemeltetése tekintetében nem indokolt az (EU) 2019/943 rendelet 25. cikkének (2)–(4) bekezdésétől való eltérés engedélyezése. Ez nem befolyásolhatja a Baleár-szigetek tekintetében a 738/2015. sz. királyi rendeletben foglalt, az SA.42270 ügyben hozott, állami támogatásra vonatkozó határozat alapján jóváhagyott díjazási mechanizmus keretében tett kötelezettségvállalásokat és szerződéseket.

5.3.5. *Eltérés az (EU) 2019/943 rendelet 14–17., 19–27. és 35–47. cikkétől a 738/2015. sz. királyi rendeletben foglalt mechanizmus tekintetében*

- (77) A Spanyolország által 2022. január 17-én küldött pontosítások második csoportjával módosított kérelmében Spanyolország kijelentette, hogy a 738/2015. sz. királyi rendeletben meghatározott meglévő mechanizmus tekintetében az (EU) 2019/943 rendelet 14–17., 19–27., valamint 35–47. cikkétől való eltérés szükséges. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy az említett mechanizmus alkalmazásához nincs szükség ilyen széles körű eltérésre. A Bizottság álláspontja szerint csak az előző szakaszokban megállapított eltérések indokoltak.

5.4. **A megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra történő áttérés akadályozásának tilalma**

- (78) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének ötödik albekezdése és az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikkének (2) bekezdése értelmében az eltérésről szóló határozat célja annak biztosítása, hogy az eltérés ne akadályozza a megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra történő áttérést.
- (79) A megújuló energiára való áttérés, a nagyobb rugalmasság (többek között a keresletoldali válasz) és az energiatárolás tekintetében fontos megjegyezni, hogy a jól működő határidős, másnapi, napon belüli és kiegyenlítő szabályozási piacoknak az (EU) 2019/943 rendeletben és az (EU) 2019/944 irányelvben meghatározott követelményekkel összhangban biztosítaniuk kell az említett technológiák potenciális fejlődésének maximalizálásához szükséges teherelosztási és beruházási jelzéseket. Például: a Baleár-szigetek villamosenergia-rendszerének túlerheltsége esetén aktiválható keresletoldali választ elvileg könnyebb lenne egy olyan rendszerben megvalósítani, ahol a keresletoldali árakat nem a kontinentális területek, hanem a Baleár-szigetek energiatermelésének óránkénti helyzete határozza meg. Ez nem akadályozza automatikusan a keresletoldali választ vagy a rugalmassági mechanizmusok egyéb formáinak a jelenlegi szabályozási környezetben való kialakítását. Nem zárható ki azonban, hogy az eltérésről szóló határozat negatívan befolyásolná ennek lehetőségét.

- (80) Másrészt az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke nem írja elő, hogy az eltérésre vonatkozó határozat maximalizálja a rugalmasságban vagy az energiatárolásban rejlő potenciált. A rendelet 64. cikke pusztán annyit ír elő, hogy az eltérés „ne akadályozza” az átállást. Más szóval az eltérés nem szabad, hogy olyan fejlődés útjában álljon, amely az eltérés nélkül természetes módon megvalósulna. Nem valószínű, hogy az eltérés nélkül amúgy jól működő határidős, másnapi, napon belüli és kiegyenlítő piacok alakulnának ki a Baleár-szigetek villamosenergia-rendszereiben. Ennek oka a félszigeten kívüli terület működésével kapcsolatos kihívások, a termelési szegmensben belüli rendkívül alacsony szintű verseny, valamint a kontinentális spanyol piachoz való kapcsolódásnak a 2. szakaszban ismertetett rendkívül alacsony mértéke. Biztosítani kell azonban, hogy amint fennállnak a megfelelően működő nagykereskedelmi piacok kialakulásának feltételei, az eltéréseket fokozatosan megszüntessék. A Bizottság ezért ebben a határozatban – az alábbi 5.5. szakaszban foglaltak szerint – korlátozott eltérési időszakot és az eltérés meghosszabbítására vonatkozó szigorú feltételeket ír elő.
- (81) Úgy tűnik, hogy az eltérés nem befolyásolja érezhetően az elektromos közlekedést.

5.5. Az eltérés időtartama és a villamos energia belső piacán a verseny és az integráció fokozásával kapcsolatos feltételek

- (82) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke és az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikke kifejezetten kimondja a kis összekapcsolt rendszerek tekintetében, hogy az eltérés határozott időre szól, és ahhoz a feltételhez kötött, hogy a villamos energia belső piacán a verseny és az integráció fokozását szolgálja.
- (83) Az (EU) 2019/943 rendelet és az (EU) 2019/944 irányelv több célból is kötelező korlátozást ír elő. Legelőször is azt feltételezik, hogy az általános szabályozási keret a belső piac minden helyzetére alkalmazható, és hogy az általános alkalmazás a társadalom számára előnyös. Míg az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke elismeri, hogy bizonyos helyzetekben eltérésekre lehet szükség, ezek az eltérések növelhetik a rendszer egészének összetettségét, és a szomszédos területeken is akadályozhatják a piaci integrációt. Ezenfelül, az eltérés indoklása általában az adott időben jellemző műszaki és szabályozási kereten, és adott hálózati topológián alapul. Mindezek a helyzetek szükségképpen változnak. Végezetül fontos, hogy a piaci szereplők kellő időben előre láthassák a szabályozási változásokat. Így minden eltérést határozott időre kell korlátozni.
- (84) Az új kábeleket – amelyek növelik az összekapcsolódást a Baleár-szigetek és Spanyolország kontinentális területe között – várhatóan 2030 végére üzembe helyezik. Az üzembe helyezést követően módosítani kell az e területre alkalmazandó szabályozási keretet, a területet a kontinentális villamosenergia-piac részévé kell tenni, és fokozatosan fel kell számolni a kért eltéréseket. Spanyolország szerint a kábelek üzembe helyezését követően több időre lesz szükség ahhoz, hogy ezeken a területeken alkalmazhatók legyenek a kontinentális piaci szabályok, valamint hogy elvégezhessek a szükséges szabályozási változtatásokat és tesztelést. Ebből kifolyólag Spanyolország legalább 2030-ig eltérést kér a Baleár-szigetekre vonatkozóan.
- (85) A Spanyolország által felsorolt indokok fényében a Bizottság arányosnak ítéli meg, hogy a Baleár-szigetek esetében az új kábel üzembe helyezésének napjától számított 12 hónapig engedélyezze az eltéréseket.
- (86) Annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a kért eltérések időben történő fokozatos megszüntetését, a Baleár-szigetek és Spanyolország kontinentális területe közötti új kábelek üzembe helyezésének napját követő hat hónapon belül Spanyolorzágnak egyértelmű tervet kell benyújtania a Bizottság felé, amelyben részletezi a Baleár-szigeteknek a kontinentális villamosenergia-piacba való bevonásához szükséges valamennyi szabályozási és rendszerszintű változtatást. A tervnek egyértelműen be kell mutatnia a különböző szükséges intézkedéseket és egy, a legfontosabb mérföldköveket meghatározó ütemtervet.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Bizottság engedélyezi a Spanyol Királyság számára, hogy a Baleár-szigetek tekintetében az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikke első bekezdésének a), b), e), k), o) és p) pontjában, 6. cikkében, 7. cikkének (1) bekezdésében, 8. cikkének (1) és (4) bekezdésében, 9., 10. és 11. cikkében, valamint 22. cikkének (2) bekezdésében, továbbá az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4)–(7) bekezdésében foglalt rendelkezésektől eltérjen.

2. cikk

Az 1. cikk alapján engedélyezett eltérés a Baleár-szigeteket a Spanyolország kontinentális területével összekapcsoló új villamosenergia-kábel üzembe helyezésének napjától számított tizenkét hónapig alkalmazandó.

3. cikk

Ennek a határozatnak a Spanyol Királyság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2025. május 16-án.

a Bizottság részéről
Dan JØRGENSEN
a Bizottság tagja